

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a členov senátu JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **Ing. P. K.**, bývajúceho v B., zastúpenému JUDr. L. B., advokátkou so sídlom v P., proti žalovanej **JUDr. D. K.**, bývajúcej v P., o **určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 6 C 160/2011, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. júna 2013 sp. zn. 4 Co 91/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 26. januára 2012 č.k. 6 C 160/2011-67 určil, že byt č. X. nachádzajúci na X.. poschodí v dome súpisného čísla X. vo vchode č. X. v V., postavenom na pozemku parcelného č. X., kat. územie P., spolu s príslušenstvom bytu pivnicou č. X. a spoluvlastníckymi podielmi na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti X. a pozemku o veľkosti X., ako aj nebytový priestor – garáž č. X. spolu so spoluvlastníckymi podielmi na spoločných častiach a zariadeniach domu súpisného čísla X. a pozemku parcelného čísla X. o veľkosti X., ktoré sú zapísané na liste

vlastníctva č. X. (ďalej len „nehnutelnosti“), patria do bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov (ďalej aj BSM). Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 382,62 € trov konania. Pri rozhodovaní vychádzal z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníctva nehnuteľností (§ 80 písm. c/ O.s.p.), ktorý je daný tým, že napriek tomu, že nehnuteľnosti patria do BSM, žalovaná je zapísaná ako ich výlučná vlastníčka a môže s nehnuteľnosti sama disponovať a previesť ich na tretiu osobu. Podľa jeho názoru žalobca je v právnej neistote a nikto ho nemôže nútiť, aby podal návrh na súd na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, ako aj aby pravidelne kontroloval príslušný list vlastníctva, či nehnuteľnosti neboli prevedené na inú osobu a potom sa súdnou cestou domáhať určenia neplatnosti zmluvy o ich prevode. Výsledkami vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že nehnuteľnosti boli nadobudnuté vkladom 27. decembra 2001 počas manželstva účastníkov, ktoré trvalo od 6. októbra 1992 do 15. januára 2010, z ich spoločných prostriedkov, preto patria do ich bezpodielového spoluvlastníctva, pričom na liste vlastníctva je vedená ako výlučná vlastníčka nehnuteľností len žalovaná. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. júna 2013 sp. zn. 4 Co 91/2012 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanej 99,50 € trov konania. Zmeňujúci výrok vo veci samej odôvodnil tým, že žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že žalobca uvedenú určovaciu žalobu podal v čase, keď BSM už zaniklo (spoluvlastníctvo zaniklo právoplatnosťou rozvodu – 15. januára 2010 a určovací žaloba bola na súde podaná 24. októbra 2011). Podľa názoru odvolacieho súdu žalobca mal možnosť dosiahnuť zmenu zápisu vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností v konaní o vyporiadanie BSM, v ktorom sa otázka spoločného vlastníctva k určitej veci posudzuje ako otázka predbežná pre vlastné vyporiadanie. Zároveň poukázal na to, že na Okresnom súde Považská Bystrica je pod sp. zn. 8 C 3/2013 na návrh žalovanej vedené konanie o vyporiadanie BSM, predmetom ktorého sú aj nehnuteľnosti, ku ktorým sa v danom konaní žalobca domáha určenia vlastníckeho práva. V prípade zistenia, že sporné nehnuteľnosti patria do BSM, súd ich v konaní o vyporiadanie BSM v súlade so zásadami uvedenými v § 150 Občianskeho zákonníka prikáže do výlučného vlastníctva niektorému z účastníkov, prípadne ich prikáže do podielového spoluvlastníctva účastníkov, a vyporiada aj pasíva, ktorou majú byť podľa tvrdenia žalovanej nehnuteľnosti zaťažené. V dôsledku toho odvolací súd považoval žalobu

za procesne neprípustnú, a preto ju zamietol. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 224 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, ktoré odôvodnil tým, že toto rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke posúdenia naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na určení, že nehnuteľnosti patria do BSM. Podľa jeho názoru rozhodnutím o určovacej žalobe, na základe ktorého bude vykonaný zápis v katastri nehnuteľností, sa zosúladi právny stav so skutkovým, jednoznačne sa zabráni ďalším súdnym konaniam medzi účastníkmi. Uviedol, že nemá záujem podať žalobu o vyporiadanie BSM a pokiaľ ju žalovaná podala, dodal, že „túto skutočnosť nerozporuje, avšak nemôže súhlasiť s argumentáciou odvolacieho súdu, ktorý o túto skutočnosť opiera názor, že určovacia žaloba žalobcu nie je opodstatnená, nakoľko nerieši celý obsah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi konania“; iniciatívu žalovanej v tomto smere považoval za účelovú. Preto žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, prípadne ho zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a potvrdila, že predmetom konania o vyporiadanie BSM sú, okrem iného, aj sporné nehnuteľnosti spolu s úverom na nich viazaným. Trvala na tom, že spoluvlastnícke právo žalobcu na nehnuteľnostiach nie je ničím ohrozené a ona sama nikdy nespochybňovala, že nehnuteľnosti patria do BSM.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami

uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z najzávažnejších procesných väd, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Existenciu ani tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania (žalobou) možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Určovací návrh (§ 80 písm. c/ O.s.p.) má predovšetkým preventívny charakter - jeho účelom je spravidla poskytnúť ochranu právam navrhovateľa skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva [určovací návrh preto vo všeobecnosti nie je opodstatnený tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste návrh na splnenie povinnosti (§ 80 písm. b/ O.s.p.)]. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takéhoto návrhu, musí byť naliehavý v tom zmysle, že navrhovateľ v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa návrhu na plnenie). Nejde tu o samotný určovací návrh, ale o to, čoho (akého určenia) sa navrhovateľ domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa navrhovateľ v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa návrhom s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti navrhovateľovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu navrhovateľa predpokladá teda posúdenie, či podaný určovací návrh je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snád' spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Naliehavý právny záujem navrhovateľa na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním návrhu a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak navrhovateľ neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie návrhu. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že ten-ktorý určovací návrh nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne návrh bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Ak právna otázka má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky.

V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval, v čom spočíva jeho naliehavý právny záujem na ňom požadovanom určení, že nehnuteľnosti patria do BSM, tým, že žalovaná je v katastri nehnuteľností vedená ako ich výlučná vlastníčka, hoci boli nadobudnuté počas trvania manželstva účastníkov z ich spoločných prostriedkov a patria do BSM.

Zo spisu vyplýva, že žalovaná je v katastri nehnuteľností vedená ako vlastníčka sporných nehnuteľností ako i že na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 8 C 3/2013 sa vedie konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov. Žalovaná spoluvlastníctvo žalobcu k nehnuteľnostiam nepopiera – žalovaná sama potvrdzuje, že nehnuteľnosti patria do BSM a sú predmetom konania o vyporiadanie BSM.

Za tejto situácie je podľa názoru dovolacieho súdu správny právny záver odvolacieho súdu, že žalobca nepreukázal existenciu naliehavého právneho záujmu (§ 80 písm. c/ O.s.p.) na určení, že nehnuteľnosti patria do BSM. Keďže v súčasnosti prebieha konanie o vyporiadanie BSM účastníkov, v ktorom žalovaná ako podávajúca návrh na vyporiadanie BSM sporné nehnuteľnosti uviedla ako predmet bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej, otázka ich spoločného vlastníctva k nehnuteľnostiam bude riešená v rámci konania o vyporiadanie BSM a má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k vyporiadaniu BSM. Preto nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky v inom konaní.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobca neopodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. apríla 2014

JUDr. Daniela S u ě a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková